

HENRY KISSINGER SA SNAŽÍ VAROVAŤ ZÁPAD, ŽE V BOJI PROTI RUSKU SA MU KRÁTI ČAS

- CZ24 News | 2. června 2022

USA/EU/UKRAJINA/RUSKO: Ak sa akútna fáza konfliktu na Ukrajine ukáže ako zdĺhavá, čo sa v súčasnosti zdá byť pravdepodobné, bude Rusko bude musieť v záujme o prežitie pristúpiť k prerušeniu vzťahou s Európou, ktorá je súčasťou spojenetva štátov Západu.

V prípade, že stupňujúci sa konflikt na Ukrajine a v jej okolí nepovedie v blízkej budúcnosti k nenapraviteľným dôsledkom v globálnom meradle, jeho najdôležitejším výsledkom bude zásadná demarkačná čiara medzi Ruskom a štátmi Európy orientovanými na Západ.

To znemožní zachovanie aj menších neutrálnych zón a vyžiada si výrazné obmedzenie obchodných a ekonomických väzieb. Obnovenie kontroly nad územím Ukrajiny, ktoré sa s najväčšou pravdepodobnosťou stane dlhodobým cieľom ruskej zahraničnej politiky, vyrieši hlavný problém regionálnej bezpečnosti – prítomnosť “šedej zóny”. Jej riadenie sa nevyhnutne stalo predmetom konfrontácie a bolo nebezpečné z hľadiska eskalácie.

V tomto zmysle môžeme v dlhodobom horizonte počítať s určitou stabilizáciou, hoci tá nebude založená na spolupráci hlavných regionálnych mocností. Už teraz je však zrejmé, že cesta k mieru bude zdĺhavá a budú ju sprevádzať mimoriadne nebezpečné situácie.

Veľký patriarcha medzinárodnej politiky [Henry Kissinger vo svojom prejave k účastníkom Svetového ekonomického fóra v Davose](#) poukázal práve na takúto perspektívu, ktorá je z jeho pohľadu najmenej žiaduca, pretože Rusko by sa potom “mohlo úplne odcudziť Európe a hľadať trvalé spojenectvo inde”, čo by viedlo k vzniku diplomatických rozporov na úrovni z časov studenej vojny.

Podľa jeho názoru by najvhodnejším spôsobom, ako tomu zabrániť, boli mierové rozhovory medzi oboma stranami [Moskvou a Kyjevom], ktoré by viedli k zohľadneniu ruských záujmov. Pre Kissingera to znamená, že v istom ohľade je účasť Ruska na európskom “koncerte” bezpodmienečnou hodnotou a jej strate treba zabrániť, pokiaľ ešte nejaká šanca zostane.

Pri všetkej úcte k zásluhám a múdrosti tohto štátnika a učenca však Kissingerova dokonalá logika naráža na jedinú prekážku – funguje vtedy, keď je rovnováha síl určená a vzťahy medzi štátmi už prešli štádiom vojenského konfliktu.

V tomto zmysle určite kráča v stopách svojich veľkých predchodcov – kancelára habsburskej monarchie Klemensa von Metternicha a britského ministra zahraničných vecí Viscounta Castlereagha, ktorých diplomatické úspechy boli predmetom Kissingerovej vlastnej doktorandskej dizertačnej práce z roku 1956. Obaja sa zapísali do dejín ako tvorcovia nového európskeho poriadku, ktorý sa po skončení napoleonskej éry vytvoril vo Francúzsku a ktorý s menšími úpravami pretrval v medzinárodnej politike takmer sto rokov.

Podobne ako tieto slávne osobnosti, aj Kissinger sa objavuje na svetovej scéne v období, keď sa rovnováha síl medzi najdôležitejšími hráčmi určuje “železom a krvou”. Obdobím jeho najväčších úspechov bola prvá polovica 70. rokov – obdobie relatívnej stability.

Nemožno však ignorovať skutočnosť, že schopnosť štátov správať sa vtedy takýmto spôsobom nebola spôsobená ich múdrosťou alebo zodpovednosťou voči budúcim generáciám, ale oveľa prozaickejšími faktormi. Prvým z nich bolo završenie "kontrakcie" poriadku, ktorý nadobudol svoje rámcové charakteristiky v dôsledku druhej svetovej vojny. V priebehu nasledujúcich 25 rokov (1945 až 1970) sa tento stav "dokončil" počas vojny v Kórei, intervencie USA vo Vietname, vojenských operácií ZSSR v Maďarsku a Československu, niekoľkých nepriamych vojen medzi ZSSR a USA na Blízkom východe, završenia procesu rozpadu európskych koloniálnych ríš, ako aj značného počtu menších, ale tiež dramatických udalostí.

V súčasnosti by teda bolo ťažké očakávať, že diplomacia bude schopná zaujať prvé miesto vo svetových záležitostiach v počiatočnej fáze procesu, ktorý vyzerá byť veľmi dlhý a s najväčšou pravdepodobnosťou aj dosť krvavý.

Základom tohto usporiadania, ktorému dala konečnú podobu Kissingerova diplomacia, politika "détente" so ZSSR a zmierenie s Čínou v roku 1972, bola strategická porážka väčšiny Európy v dôsledku dvoch svetových vojen v prvej polovici 20. storočia. Rozpad európskych koloniálnych ríš a historická porážka Nemecka v jeho snahe dostať sa do centra svetového diania vyniesli do popredia Spojené štáty, čo umožnilo urobiť politiku skutočne globálnou.

V dôsledku sebazničenia ZSSR sa ukázalo, že tento poriadok bol krátkodobý. Teraz vidíme, že táto situácia bola veľkou tragédiou, pretože viedla k zániku rovnováhy síl v prospech dominancie jedinej mocnosti.

Teraz môžeme predpokladať, že emancipácia ľudstva spod kontroly Západu má ústredný význam a najdôležitejším faktorom tohto procesu je rast ekonomickej a politickej moci Číny. Ak samotná Čína, ako aj India a ďalšie veľké štáty mimo Západu zvládnu úlohu, ktorú im zverili dejiny, v nasledujúcich desaťročiach nadobudne medzinárodný systém črty, ktoré boli predtým úplne netypické.

Väčšina významných udalostí, ktoré sa v súčasnosti odohrávajú na globálnej i regionálnej úrovni, súvisí s objektívnym procesom rastu významu Číny a v nadväznosti na ňu aj ďalších veľkých ázijských krajín. S globálnymi zmenami súvisí aj odhodlanie, ktoré v posledných rokoch a najmä mesiacoch prejavilo Rusko. To, že sa Moskva tak cieľavedome postavila na ochranu svojich záujmov a hodnôt, nebolo spôsobené len domácimi ruskými dôvodmi, hoci tie majú taktiež veľký význam. Neboli podmienené ani očakávaniami priamej materiálnej pomoci zo strany Číny, ktorá by mohla kompenzovať straty počas akútnej fázy konfliktu so Západom.

Hlavným vonkajším zdrojom ruského sebavedomia bolo objektívne hodnotenie stavu medzinárodného politického a ekonomického prostredia, v ktorom by ani úplný rozchod so Západom nebol pre Rusko smrteľne nebezpečný z hľadiska realizácie jeho hlavných rozvojových cieľov. Navyše práve potreba aktívnejšieho zblížovania s inými partnermi, ktorú Rusko donedávna nezažilo, sa môže ukázať ako oveľa spoľahlivejší spôsob prežitia v meniacom sa prostredí.

Práve to sa v USA a Európe vníma s najväčšími obavami. V prípade, že Rusko počas rokov vznikajúceho odpútania sa od zvyšku Európy vytvorí porovnateľný systém obchodných, ekonomických, politických, kultúrnych a ľudských väzieb na juhu a východe, návrat tejto krajiny do západnej sféry sa stane technicky náročným, ak vôbec nemožným.

Takémuto priebehu udalostí zatiaľ bráni obrovské množstvo faktorov, medzi ktorými je na prvom mieste pasívna stabilita úzkej interakcie so zvyškom Európy a vzájomné vzťahy nahromadené za posledných 300 rokov. Navyše, práve ostatné európske mocnosti boli po vystúpení tohto národa na arénu medzinárodnej spolupráce jedinými stálymi partnermi Ruska.

Avšak v prípade, že sa akútna fáza konfliktu na Ukrajine naozaj ukáže ako príliš dlhá, čo zrejme nastane, potom elementárne potreby o prežitie prinútiť Rusko zbaviť sa toho, čo ho s Európou spája. Presne k tomu vyzývajú tí ruskí vedci a verejní činitelia, ktorí všemožne zdôrazňujú existenčný charakter konfrontácie prebiehajúcej na našich západných hraniciach.

Preto práve chápanie USA a ich spojencov, že pohyb smerom k novému svetovému poriadku spočíva v pevných základoch, je najdôležitejším zdrojom ich boja s Ruskom.

Nevyhnutné prerozdelenie zdrojov a moci v globálnom meradle sa nemôže uskutočniť úplne mierovou cestou, hoci iracionalita útočnej vojny medzi veľmocami nám vzhľadom na faktor jadrového odstrašenia poskytuje určitú nádej na zachovanie ľudstva.

Uprostred boja, ktorý v súčasnosti nabera na obrátkach, je Rusko, podobne ako zvyšok Európy, napriek svojim vojenským možnostiam účastníkom s menšou silou ako hlavné bojujúce strany – Čína a Spojené štáty. Preto prebieha boj o Rusko a Západu sa znižuje šanca zvíťaziť, a to sa aj snaží vyjadriť Henry Kissinger.

Autor: Timofei Bordačev – programový riaditeľ Valdajského diskusného klubu